

Politika ochrany

detí, mladých ľudí
a zraniteľných dospelých

PLATFORMA RODÍN
DETI SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM

Bratislava 2023

Základné východiská

Násilie páchané na deťoch objavuje sa vo všetkých krajinách, v každej spoločnosti a prejavuje sa v oblasti fyzickej, sexuálnej, emocionálnej ako aj v oblasti zanedbania starostlivosti o deti a mladých ľudí a zraniteľných dospelých. Tieto zraniteľné skupiny obyvateľstva sa môžu stať obeťami zneužívania, násillia a zanedbania v rodinách, komunitách, ústavoch, organizáciách, v súkromí, ale aj na verejných miestach.

Politika ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých (ďalej Politika ochrany detí) je vyhlásenie organizácie, že sa zaväzuje chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred akýmkoľvek formami zlého zaobchádzania a jasne vymedzuje kroky, ktoré je potrebné urobiť na ich ochranu. Táto politika pomáha vytvárať bezpečné prostredie pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a zároveň vyjadruje vážnosť a záväznosť rozhodnutia organizácie chrániť ich.

Úvod

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením (ďalej „PLR“) je rodičovské občianske združenie, ktoré od roku 2016 pôsobí na území celej Slovenskej republiky.

Naša vízia je:

VŠETKY RODINY DETÍ SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM SÚ REŠPEKTOVANÉ A ŽIJÚ PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT V SPOLOČNOSTI.

Našou misiou je podporovať rodiny detí s akýmkoľvek zdravotným znevýhodnením, presadzovať ich práva a scitlivovať verejnosť voči zdravotnému znevýhodneniu.

Veríme, že ochrana detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých je kľúčová pri zabezpečení práv, informácií a priestoru na vyjadrenie názorov ako aj komunikácie s inými deťmi alebo dospelými. Deti sa môžu stať silnými jedincami, agentmi zmeny vo svojom živote a v živote svojej rodiny a komunity iba vtedy, ak sú chránené pred násillím, diskrimináciou, akýmkoľvek zneužívaním (fyzickým, sexuálnym, emocionálnym) alebo zanedbaním.

Naše aktivity a činnosť sa často dotýkajú rodičov a detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ktorí patria medzi zraniteľné skupiny obyvateľstva.

Táto Politika ochrany detí vznikla práve s ohľadom na to, že PLR chce predísť akémukoľvek potenciálnemu zneužitiu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých počas ich zapojenia sa do rôznych aktivít podporených alebo organizovaných PLR a týmto zabezpečiť ich ochranu.

Politikou ochrany detí sa verejne zaväzujeme k ochrane detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred akýmkoľvek formami zlého zaobchádzania.

1. Základné princípy a hodnoty ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením

Táto Politika ochrany detí je založená na Dohovore OSN o právach dieťaťa. PLR rešpektuje Dohovor ako ucelený dokument, ktorý tvorí základný rámec pre ochranu, zabezpečenie a možnosť participácie všetkých detí. Všetky deti a mladí ľudia a zraniteľní dospelí, ktorí sa zúčastňujú na aktivitách organizovaných alebo podporených PLR majú právo, aby:

- ich zdravie, bezpečnosť, blaho a najlepší záujem boli prvoradé,
- boli chránení a podporení ich vývin a tým umožnený rozvoj a naplnenie ich potenciálu,
- boli rešpektovaní a pochopení v rámci svojho kultúrneho, národnostného a náboženského pozadia
- boli vypočutí a ich názor bol plne braný do úvahy,
- sa stali aktívnymi účastníkmi pri rozhodnutiach, ktoré sa ich priamo týkajú (vrátane ochrany detí)

PLR verí, že mimovládne organizácie aj všetky ďalšie organizácie, ktoré pracujú na uplatnení detských práv, majú absolútnu povinnosť chrániť deti a mladých ľudí pred zneužitím alebo zanedbaním. Rovnaké princípy platia aj pre zraniteľných dospelých. Táto povinnosť je záväzná a nespochybniteľná.

Bez vhodne nastavených štandardov a mechanizmov organizácia nielenže zlyháva pri plnení svojej primárnej povinnosti chrániť deti a mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ale zároveň nedbalo vytvára prostredie, kde môže dôjsť k zneužívaniu.

PLR verí, že bez vhodných a jasne stanovených postupov sú mimovládne organizácie a ďalšie inštitúcie vystavené riziku falošných obvinení zo zneužívania detí. Navyše, organizácie, v ktorých absentuje otvorená komunikácia, sú vystavené nebezpečenstvu infiltrácie ľuďmi ako napríklad pedofilmi, ktorí chcú zneužiť deti dúfajúc, že ich nikto neodhalí. Rovnako môžu byť porušené aj práva zraniteľných dospelých.

Preto PLR sa snaží o:

- vytvorenie prostredia, kde deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a dospelí otvorene hovoria o problémoch bezpečnosti a ochrany,
- transparentnú komunikáciu v rámci organizácie, ale i mimo nej (medzi partnermi), aby podporila nárast povedomia a princípov implementácie ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých,
- vytvorenie jasných procesov, ktorými bude riešiť prípadné obvinenia otvorene, spoločlivo a spravodlivo.

1.1 Implementácia a zodpovednosť

Túto Politiku ochrany detí sme vytvorili s cieľom zabezpečiť čo najvyšší štandard profesionálneho prístupu a správania sa, aby sme zabránili zneužitiu detí, mladých ľudí, zraniteľných dospelých počas ich zapojenia sa do aktivít, projektov alebo programov, ktoré PLR organizuje, implementuje a podporuje. Politika ochrany detí preto obsahuje opatrenia, ktoré budeme dodržiavať pri nábore nových zamestnancov; prehodnotení manažérskych štruktúr; vytváraní priestoru pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, aby mohli otvorene hovoriť o problémoch; a pri školeniach pre zamestnancov a rozvoji transparentných protokolov.

Politika ochrany detí taktiež obsahuje jasné postupy, ktoré majú organizácie spolupracujúce s PLR dodržiavať počas spoločných aktivít, projektov a programov. Tieto procesy a kontrolné zoznamy sú súčasťou Politiky ochrany detí, rovnako ako procesy ohlasovania a následných krokov k riešeniu v prípade, že dôjde k porušeniu štandardov zabezpečujúcich ochranu detí. Štandardy a postupy, ktoré sú ďalej rozpracované v tomto dokumente, vychádzajú z vyššie uvedených princípov.

1.2 Definície

Dieťa

Podľa Dohovoru o právach dieťaťa sa dieťaťom rozumie každá ľudská bytosť do 18 rokov veku, pokiaľ podľa zákona vzťahujúceho sa na dieťa nebola plnoletosť dosiahnutá už skôr. V bežnom chápaní teda hovoríme o deťoch ako aj o mladých ľuďoch, hoci sú označení pojmom dieťa.

Zraniteľní dospelí

Zraniteľní dospelí sú ľudia vo veku 18 rokov alebo starší, ktorí nie sú schopní zabezpečiť si vlastné potreby a chrániť sa pred zneužívaním alebo vážnym

vykorisťovaním v dôsledku poškodenia duševných, fyzických a emocionálnych funkcií. Je to niekto, kto:

- je diagnostikovaný ako duševne a/alebo fyzicky chorý,
- má ťažkosti spojené s duševným zdravím,
- nie je schopný nahlásiť zneužívanie a sám sa rozhodnúť,
- je starý a slabý v dôsledku telesného znevýhodnenia.

Ochrana detí

Ochrana detí je široký pojem, ktorý zahŕňa princípy, štandardy, smernice a postupy vytvorené so zámerom chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred úmyselným alebo neúmyselným zneužívaním. V tomto kontexte ochranu detí chápeme ako povinnosť PLR zabezpečiť, aby zamestnanci, aktivity alebo programy nespôsobovali ujmy deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým čiže nevystavovali ich rizikám možného zneužitia alebo ujmy. V prípade podozrenia ohrozenia bezpečnosti detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých v rámci aktivít alebo programov, v ktorých sú zapojené, bude PLR hlásiť podozrenie kompetentným autoritám.

Priamy kontakt s deťmi

Pod týmto pojmom chápeme situáciu, v ktorej sa osoba nachádza priamo v prítomnosti dieťaťa počas nejakej aktivity organizovanej PLR, bez ohľadu na to, či ide o pravidelné, krátkodobé alebo dlhodobé stretnutia. Ide o podo by formálneho a neformálneho vzdelávania, voľnočasové aktivity, resp. rôzne konferencie a stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí, alebo o prácu s dobrovoľníkmi a pracovníkmi s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými.

Nepriamy kontakt s deťmi

Pod týmto pojmom chápeme:

- a) prístup k informáciám o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, ktorí sa zapájajú do aktivít PLR, ako napríklad mená, adresy, fotografie a prípadové štúdie,
- b) zabezpečenie financií pre organizácie, ktoré pracujú priamo s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými. Aj keď tento kontakt PLR s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými definujeme ako nepriamy, je zodpovednosťou donora, aby hájil práva a bezpečnosť detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých aj v takomto prípade.

Politika

Politika ochrany detí je vyhlásenie organizácie, že sa zaväzuje chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred akýmkoľvek formami zlého zaobchádzania a jasne vymedzuje kroky, ktoré je potrebné urobiť na ich ochranu. Politika ochrany detí pomáha vytvárať bezpečné prostredie pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a zároveň vyjadruje vážnosť a záväznosť rozhodnutia organizácie ich chrániť.

1.3 Čo je zneužívanie a zlé zaobchádzanie s deťmi a zraniteľnými dospelými?

WHO (World Health Organisation, Svetová zdravotnícka organizácia) definuje zneužívanie alebo týranie detí ako používanie akýchkoľvek foriem fyzického alebo psychického násillia, poškozovania alebo zneužitia, zanedbávania alebo nedbalého zaobchádzania, obchodného, sexuálneho a iného vykorisťovania, pričom dochádza k priamemu alebo potenciálnemu ublíženiu na zdraví dieťaťa, ohrozeniu života a narušeniu rozvoja alebo ľudskej dôstojnosti zneužívajúcou zodpovednosťou, dôverou alebo mocou, ktorú zneužívajúci v danom vzťahu má.

V našom chápaní zneužívanie detí sa môže (okrem iných) prejavovať ako:

Fyzické týranie, ktoré má rôzne formy a prejavy ako napríklad: bitie, trasenie, sotenie, popálenie, úmyselné obarenie, dusenie, škrtenie a topenie dieťaťa, atď. K fyzickému týraniu dochádza aj vtedy, keď rodič alebo iná zodpovedná osoba zanedbáva symptómy ochorenia alebo úmyselne spôsobuje ochorenie dieťaťa. Niekedy dochádza k špecifickej forme týrania – tzv. Münchhausenov syndróm v zastúpení (by proxy), kedy rodič vymýšľa a úmyselne inscenuje zdravotné problémy dieťaťa, kvôli ktorým je dieťa opakovane pomerne náročne a bolestivo vyšetřované a liečené.

Psychické týranie, ktoré zahŕňa také správanie osôb, ktoré nepriaznivo pôsobí na psychický, citový vývoj a správanie dieťaťa. Môže mať rôzne formy a prejavy, napríklad opakované hovorenie deťom, že nie sú milované, nemajú žiadnu hodnotu, nie sú dostatočne dobré alebo ich hodnota je neadekvátna splneniu očakávaní osoby, ktorá sa o nich stará. Taktiež môže zahŕňať vekovo alebo vývinovo nevhodné očakávania od dieťaťa ako aj vystavovanie dieťaťa nebezpečenstvu alebo vyvolávanie strachu v ňom. Šťastie je psychické týranie súčasťou všetkých foriem zneužívania dieťaťa, ale môže sa objaviť aj samostatne.

Sexuálne zneužívanie detí, ktoré definujeme ako kontakt medzi dieťaťom a staršou alebo vyspelejšou osobou (napríklad mladistvý alebo dospelý, pričom môže ísť o cudzieho človeka, súrodencu alebo zodpovednú osobu – rodiča alebo zákonného zástupcu), pričom je dieťa použité ako objekt sexuálneho uspokojenia dospelého

alebo staršej osoby. Často sa toto správanie vynucuje silou, vymáhaním, úplatkami, vyhrážaním alebo inou formou nátlaku. Sexuálne zneužívanie detí sa môže prejavovať fyzicky ale i psychicky a verbálne.

Sexuálne zneužívanie zahŕňa aj akékoľvek vystavovanie dieťaťa sexuálnym aktivitám, sexuálnemu kontaktu, sexuálnemu správaniu a činnosti bez ohľadu na to, či si je toho dieťa vedomé alebo nie. Sexuálne prejavy môžu obsahovať fyzický kontakt (pričom môže dôjsť k vniknutiu ako napríklad pri znásilnení) alebo fyzický kontakt bez vniknutia. Avšak sexuálne zneužívanie sa môže prejavovať aj bez fyzického kontaktu, napríklad pri nútenom sledovaní alebo tvorbe pornografických videozáznamov alebo sledovaní sexuálnych aktivít, resp. povzbudzovaní detí, aby sa správali nevhodným sexuálnym spôsobom.

Za komerčné sexuálne zneužívanie sa považuje každé využitie dieťaťa pre sexuálne účely za finančnú alebo inú odmenu. Dieťa je v tomto prípade považované za objekt obchodu a sexuálneho vykorisťovania. Tento jav sa často spája s obchodom a s organizovaným zločinom, resp. nútenou prácou a moderným otroctvom.

Detská pornografia sa definuje ako zobrazenie skutočnej alebo predstieranej súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku s dieťaťom alebo osobou vyzerajúcou ako dieťa alebo zobrazenie obnažených častí tela dieťaťa alebo osoby vyzerajúcej ako dieťa smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby. Tento obsah môže byť zobrazený formou fotografií, negatívov, diapozitívov, časopisov, kníh, kresieb, filmov, videozáznamov a grafických zobrazení v počítačoch. Existuje všeobecné delenie do dvoch kategórií: soft-core (neobsahuje explicitné sexuálne scény, ale zobrazuje nahé deti alebo deti, ktoré sa správajú zvodne) a hard-core, ktoré znázorňujú deti aktívne sa zúčastňujúce sexuálnych aktivít.

Zanedbávanie, pričom ho definujeme ako akútne a vážne ohrozenie dieťaťa v dôsledku nedostatočnej starostlivosti a podnetov dôležitých pre jeho zdravý fyzický a psychický vývin.

Šikanovanie, ktoré definujeme ako úmyselné ublíženie, často opakované v určitom období, pričom sa obeť len veľmi ťažko dokáže ubrániť. Prejavuje sa rôznymi formami, ale najčastejšie prejavy sú: fyzické šikanovanie (bitie, kopanie, odcudzenie vecí obete), verbálne šikanovanie (nevhodné rasistické alebo homofóbne poznámky, vyhrážanie sa, nadávanie) a psychické šikanovanie (izolácia obete, neprijatie do skupiny vrstovníkov).

Zneužívanie detí za účelom obchodovania, ktoré definujeme ako využívanie detí na prácu alebo inú aktivitu s cieľom získania benefitov pre osobu, ktorá je za dieťa zodpovedná, pričom pôsobia poškodzujúco na fyzické a psychické zdravie dieťaťa,

jeho vzdelanie alebo morálno-emocionálny rozvoj. Táto forma zneužívania sa prejavuje, okrem iného, nútenou prácou detí.

Dieťa, ktoré je nejakým spôsobom zneužívané, je často obeťou viacerých foriem násillia. Niektoré z ďalších foriem môžu byť diskriminácia, obťažovanie alebo šikanovanie, ktoré tiež negatívne pôsobia na rozvoj dieťaťa a ubližujú mu fyzicky aj psychicky.

Zlé zaobchádzanie so zraniteľnými dospelými má v mnohých prípadoch podobné charakteristiky. Tie zahŕňajú:

- Fyzické týranie – udieranie, facka, strkanie alebo obmedzovanie, čo má za následok popáleniny, rezné rany, monokle a vnútorné poranenia.
- Psychické týranie – ponižovanie, izolovanie, kontrolovanie a obťažovanie sú druhy zneužívania, ktoré ovplyvňujú emocionálne zdravie zraniteľného dospelého.
- Sexuálne zneužívanie – zahŕňa nevhodné odhaľovanie, sexuálne obťažovanie a znásilnenie.
- Finančné zneužívanie – krádež peňazí od zraniteľnej dospeléj osoby alebo nevhodné použitie ich peňazí.
- Sebatýranie – neposkytovanie dostatku jedla a správnych liekov, nepomáhanie pri umývaní a prezliekaní.

2. Dôležitosť Politiky ochrany detí

Povinnosťou všetkých organizácií a profesionálov, ktorí pracujú alebo sú v kontakte s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými je zabezpečiť, aby všetky aktivity boli pre nich bezpečné a preto je nevyhnutné, aby mali vytvorenú Politiku ochrany detí.

PLR potrebuje Politiku ochrany detí, pretože tým zabezpečí:

Ochranu zamestnancov: podľa *Dohovoru o právach dieťaťa* (ale aj slovenských zákonov) všetky deti majú právo byť chránené pred akoukoľvek formou násillia, zneužitia a vykorisťovania. Podobne musia byť zraniteľní dospelí chránení pred akoukoľvek ujmom a porušením ich práv. Preto má PLR zodpovednosť zabezpečiť, aby všetky aktivity, projekty a programy boli bezpečné pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých. To znamená, že zamestnanci PLR nepredstavujú riziko pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a programy a projekty sú tvorené tak, aby hájili a podporovali bezpečnosť všetkých zúčastnených.

Ochranu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých: niektoré deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí sú obzvlášť vystavení riziku zneužívania, vykorisťovania a nedbalého zaobchádzania zo strany tých, ktorí sa o nich starajú alebo majú prístup k súkromným informáciám. Mnohé z detí, ktoré žijú v ťažkých podmienkach, už majú skúsenosť, že toto právo na ochranu bolo porušené a zažili narušený vzťah, dôveru alebo dokonca boli zneužití dospelým. Podobne mnohí zraniteľní dospelí, pokiaľ ide o ich životné okolnosti, zažívajú zlé zaobchádzanie a porušovanie svojich práv.

Ochranu dobrého mena organizácie: inštitúcie, ktoré pracujú so zraniteľnými deťmi, mladými ľuďmi a dospelými, sú vystavené riziku obvinenia zo zneužívania. Preto je dôležité, aby mali vytvorenú Politiku ochrany detí a mechanizmy, ako sa pred takýmito obvineniami chrániť. Bez riadnej Politiky ochrany detí sa organizácia len ťažko ubráni pred krivým obvinením a jej dobré meno môže byť ľahko poškodené. Takéto obvinenia môžu negatívne ovplyvniť nielen ďalšie financovanie, ale aj dobré meno mimovládnych organizácií a ďalších inštitúcií pracujúcich s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými.

3. Vymedzenie Politiky ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých

Politika ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých PLR sa týka:

- a) všetkých zamestnancov, členov Výkonného výboru, dobrovoľníkov a brigádnikov,
- b) všetkých, ktorí spolupracujú s PLR (škoolitelia, konzultanti a i.),
- c) všetkých dospelých, ktorí sprevádzajú deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých na podujatiach a aktivitách organizovaných PLR,
- d) všetkých, ktorí sa zúčastňujú aktivít a podujatí pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ktoré organizuje PLR (novinári, sponzori, donori, partneri atď.).

Povinnosťou všetkých vyššie uvedených jednotlivcov a subjektov je prečítať si Politiku ochrany detí a podpísať čestné vyhlásenie, že budú dodržiavať uvedené princípy a procesy.

3.1 Zvyšovanie informovanosti o potrebe ochrany detí

Z dôvodu účinnej implementácie Politiky ochrany detí je nevyhnutné, aby všetci zamestnanci, dobrovoľníci, konzultanti, škoolitelia atď. boli oboznámení s obsahom Politiky ochrany detí, porozumeli jej a dodržiavali všetky kroky, ktoré zabezpečujú,

aby nedošlo k ublíženiu deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, s ktorými by prišli do kontaktu počas, ale i mimo práce.

Kópia Politiky ochrany detí bude zaslaná každému relevantnému dospelému, ktorý sa zapojí do aktivít PLR, ako aj organizáciám a inštitúciám, ktoré organizujú podujatia v mene PLR a osobám, ktoré sprevádzajú deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých na takéto podujatia. Povinnosťou týchto organizácií a inštitúcií bude informovať svojich zamestnancov, rodičov alebo opatrovateľov o obsahu Politiky ochrany detí ako aj informovať deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých o ich právach na ochranu a o procesoch ohlasovania problémov v prípade, že sa vyskytnú.

3.2 Politika ochrany detí s ohľadom na externých partnerov

Politika ochrany detí sa týka všetkých organizácií a externých partnerov, ktorí spolupracujú na aktivitách, v ktorých sú zapojené deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí. Ak dané organizácie alebo inštitúcie ešte nemajú vypracovanú vlastnú politiku ochrany detí, ich povinnosťou je dodržiavať zásady a kroky definované v tejto Politike ochrany detí a mali by prejavovať ochotu vypracovať vlastnú politiku ochrany detí a postupy, ktoré zohľadňujú ich kontext a právny rámec.

V prípade, že dôjde k niekoľkým menším alebo jednému zásadnému porušeniu dohodnutých pravidiel a princípov, resp. k porušeniu bezpečnosti dieťaťa, PLR si vyhradzuje právo ukončiť spoluprácu s danou organizáciou alebo inštitúciou.

3.3 Hodnotenie rizík a tvorba programu bezpečnosti

PLR sa zaväzuje tvoriť programy a projekty, ktoré sú bezpečné pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, a preto bude vykonávať posúdenie rizík a zavádzať stratégie na dodržanie bezpečnosti pri ich tvorbe. Zároveň prijme opatrenia na zníženie rizika, ktoré budú súčasťou tvorby, realizácie a hodnotenia programov, projektov a aktivít, na ktorých sa deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí priamo zúčastňujú alebo majú na nich nejaký dopad.

4. Politika ochrany detí Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením

Táto Politika ochrany detí bola vytvorená za účelom zabezpečenia najvyššej možnej úrovne profesionálneho správania sa a osobnej praxe pri práci s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, aby nedošlo k ich ohrozeniu počas účasti na aktivitách organizovaných PLR.

4.1 Zamestnanci a iný personál

Každá osoba (zamestnanec, člen Výkonného výboru, dobrovoľník, brigádnik, konzultant, školiteľ a i.), ktorá chce pracovať pre PLR, alebo s PLR spolupracovať, musí:

a) podpísať záväzné vyhlásenie, že súhlasí s princípmi a podmienkami Politiky ochrany detí a že sa zaväzuje ich dodržiavať.

Súčasťou osobného pohovoru je okrem štandardných postupov aj:

- oboznámenie záujemcu s jasným vymedzením pozície a vyplývajúcej zodpovednosti s ohľadom na Politiku ochrany detí;
- rozhovor o bezpečnosti a ochrane detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a uistenie sa, že uchádzač plne rozumie týmto princípmi a zaväzuje sa dodržiavať ich;
- súhlas s dodržiavaním princíпов Politiky ochrany detí je súčasťou pracovnej, mandátnej alebo inej zmluvy o spolupráci.

b) podpísať čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo rehabilitovanom treste. Súčasťou pracovnej zmluvy s PLR je aj podpísanie súhlasu s vyžiadanim Výpisu z registra trestov v prípade potreby.

4.2 Školenia a vzdelávanie

Za účelom úspešnej implementácie Politiky ochrany detí vykonáva PLR nasledovné opatrenia:

a) zamestnanec, brigádnik, dobrovoľník alebo iný spolupracovník bude informovaný koordinátorom politiky ochrany detí o tejto Politike ochrany detí a všetkých postupoch a procesoch z nej vyplývajúcich počas prvých 3 týždňov od nástupu do práce. Ak je osoba zapojená priamo do práce s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, bude zároveň zaškolená ohľadom vhodného správania sa počas aktivít, na ktorých sa zúčastňujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí a prípustného, resp. neprípustného zdieľania informácií o nich. Školenie bude obsahovať aj oboznámenie sa s kontaktmi pomoci a podpory pre deti, mladých ľudí, zraniteľných dospelých a ich rodiny.

b) PLR zabezpečí vhodné školenie pre každého zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika alebo spolupracovníka podľa pozície a zodpovednosti, ktorá z danej pozície vyplýva.

Protokol správania

Každý zamestnanec, člen Výkonného výboru, dobrovoľník, brigádnik, školiteľ alebo konzultant, ktorý príde do priameho kontaktu s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými počas aktivít PLR, obdrží kódex správania.

Manažment

PLR poverí jednu osobu funkciou koordinátorky alebo koordinátora politiky ochrany detí, ktorá bude zodpovedať za:

- informovanie tímu o Politike ochrany detí a implementáciu v rámci organizácie,
- monitorovanie implementácie Politiky ochrany detí a pravidelné informovanie členov Výkonného výboru ako aj pracovného tímu o pokrokoch,
- prípravu materiálov na školenia o Politike ochrany detí,
- zhromažďovanie a správu informácií o zákonných požiadavkách, príkladoch dobrej praxe a pod.,
- poskytovanie podpory a pomoci pre iných členov pracovného tímu v rámci problematiky ochrany detí,
- prijímanie správ o porušení Politiky ochrany detí,
- prijatie vhodných opatrení na ochranu dieťaťa/detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred ďalšou ujmom počas a po incidente alebo po zistení podozrenia,
- poskytovanie špecifického druhu podpory a pomoci, ktoré potrebujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí postihnutí incidentom, a informovanie rodiny dieťaťa (alebo zákonného zástupcu) o incidente a poskytnutej pomoci.

Meno a kontaktné údaje zodpovednej osoby budú zverejnené a viditeľne umiestnené v kancelárii PLR.

Štatutári PLR budú zodpovední za:

- vyšetrovanie podozrení z porušenia Politiky ochrany detí zo strany interných zamestnancov PLR, predkladanie jeho výsledkov predsedovi Výkonného výboru PLR a realizácia rozhodnutia menovanému členovi Výkonného výboru,
- rozhodnutie, či ukončiť spoluprácu s organizáciou, ktorá porušuje Politiku ochrany detí na základe postupov a ustanovení uvedených v Politike ochrany detí,
- nahlásovanie incidentov trestnej povahy polícii.

Menovaný člen Výkonného výboru bude zodpovedný za rozhodnutie o opatrení, ktoré bude prijaté v súvislosti s obvineniami z porušenia Politiku ochrany detí zo strany interných zamestnancov PLR.

Výkonný výbor bude mať celkovú zodpovednosť za dohľad a zabezpečenie implementácie Politiky ochrany detí.

Získať informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, vrátane právnych prípadov, budú môcť iba určené osoby, ktorých sa to bezprostredne týka. V tejto súvislosti je okrem Politiky ochrany detí dôležité dodržiavať politiku ochrany osobných údajov, vrátane GDPR.

Všeobecnú zodpovednosť za implementáciu Politiky ochrany detí v PLR nesie Výkonný výbor.

Súčasťou tejto Politiky ochrany detí sú rôzne zoznamy kontroly a procesy, uvedené v kapitolách 6 a 7, v ktorých sú popísané konkrétne kroky stratégie implementácie, ako aj procesy monitorovania, reportovania a hodnotenia. Ochrana detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých sa stáva súčasťou rozvoja všetkých programov a projektov PLR.

5. Kódex správania

PLR sa týmto zaväzuje chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred zneužívaním a vykorisťovaním. PLR urobí všetko preto, aby sa predišlo akémukoľvek zneužívaniu a bude aktívne reagovať na podnety od detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ktorí by sa do takej situácie prípadne dostali. PLR sa zaväzuje, že bude riešiť každé hlásenie obvinenia (opodstatnené alebo falošné) bez ohľadu na to, kto dané hlásenie bude podávať, o kom hlásenie je, alebo odkiaľ osoba pochádza.

Tento kódex správania obsahuje poučenie o štandardoch etického a vhodného správania sa dospelých k deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, ale i medzi deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými navzájom. Prioritou kódexu je najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a je potrebné pri jeho výklade a interpretácii použiť zdravý rozum a byť transparentný v konaní.

Cieľom PLR je, aby sa všetci – deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a dospelí – správali k sebe navzájom spôsobom, ktorým budú počas spoločných aktivít všetci chránení a v bezpečí.

Žiadny zúčastnený by nemal:

- zapájať sa do akýchkoľvek foriem sexuálnej aktivity s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými;
- správať sa provokatívne alebo nevhodným správaním dať podnet na obvinenie zo zneužívania;
- dovoliť, aby dospelý spal s dieťaťom, mladou osobou alebo zraniteľným dospelým v jednej izbe alebo v posteli sám (okrem prípadu, že rodič/zákonný zástupca dal na to písomné povolenie);
- deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých obliekať, kúpať a inak sa starať o ich osobnú hygienu, ak to dokážu vykonávať samostatne;
- diskriminovať, znevažovať, zahanbovať, ponížovať deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a spôsobovať akúkoľvek formu psychického týrania (napr. vyjadrovať sa spôsobom, ktorý deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých uráža a ubližuje im, alebo ukazovať obrázky alebo hovoriť príbehy, ktoré im môžu citovo alebo mentálne ublížiť);
- dieťa, mladého človeka alebo zraniteľného dospelého udrieť alebo mu akýmkoľvek iným spôsobom fyzicky ublížiť;
- správať sa spôsobom, ktorý môže priamo ublížiť dieťaťu, mladej osobe alebo zraniteľnému dospelému, alebo ich vystaviť riziku zneužitia;
- podporovať a obhajovať správanie iných dospelých (zamestnancov, brigádnikov, dobrovoľníkov a iných), ktorí by porušovali zásady tohto kódexu;
- zostávať s dieťaťom, mladou osobou alebo zraniteľným dospelým sám, aby nevznikol dôvod na falošné obvinenia;
- dovoliť deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, aby sa zapájali do hier so sexuálnym podtónom;
- prejavovať pozornosť deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým spôsobom, ktorý je kultúrne nevhodný alebo inak necitlivý (bozky, objatia, pohladenie, obtieranie, dotyky a iné);
- nevyhľadávať fyzický kontakt s dieťaťom (napríklad držanie sa za ruky), ak podnet neprichádza od dieťaťa resp. dieťa s tým nevyjadrilo súhlas;
- navrhovať nevhodný vzťah a podporovať u dieťaťa, mladej osoby a zraniteľného dospelého sympatie a prejavy záujmu o vzťah;
- fotiť, filmovať a žiadať súkromné informácie mimo tých, ktoré sú odsúhlasené a potrebné pre vopred naplánované a odsúhlasené aktivity;
- nevhodne použiť súkromné informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých (napríklad na sociálnych sieťach) mimo odsúhlasených a povolených aktivít.

Každý zúčastnený by mal:

- vedieť, čo je zneužívanie a vykorisťovanie detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých (pozri príloha č. 2) a poznať zákonné ustanovenia s tým spojené;
- poznať príznaky zneužívania a hlásiť akékoľvek podozrenie Koordinátorovi Politiky ochrany detí;
- poznať, kto je zodpovedná osoba (koordinátor Politiky ochrany detí);
- poznať procesy hlásenia podozrenia a postupovať podľa daných krokov;
- rešpektovať základné práva ostatných a postupovať spravodlivo, pravdivo, ohľaduplne a správať sa k iným ľuďom s úctou a rešpektom;
- správať sa ku všetkým deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým rovnako a zapájať ich do aktivít bez rozdielov a diskriminácie;
- aktívne pracovať na tom, aby ku každému človeku pristupoval s rešpektom;
- snažiť sa, aby bol dodržaný vysoký štandard rešpektujúceho prístupu správania sa u seba aj u iných;
- chrániť zdravie, bezpečnosť a blaho seba i iných;
- brať na vedomie riziko vekovo zmiešaných skupín detí bez dozoru, kedy môže dôjsť k ohrozeniu mladších detí staršími;
- brať na vedomie možné šikanovanie sa detí a mladých ľudí navzájom;
- brať na vedomie, ako deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí vnímajú ich slová, správanie a vzťahy;
- zabezpečiť spôsob dohliadnutia, aby mladšie, resp. ohrozené deti boli chránené pred zneužitím staršími deťmi alebo dospelými;
- zabezpečiť prostredie, v ktorom sa deti môžu rozvíjať po osobnostnej, fyzickej, psychickej, sociálnej, morálnej a intelektuálnej stránke;
- podporiť deti, aby sa nebáli vyjadriť svoj názor a ich názor rešpektovať;
- zamedziť a/alebo zabrániť prístupu detí k nevhodnému elektronickému obsahu;
- rešpektovať právo na súkromie informácií za každých okolností;
- získať písomný súhlas od dieťaťa, mladého človeka a zraniteľného dospelého a rodiča/opatrovateľa pri fotografovaní, filmovaní alebo pri žiadaní o osobné informácie (pozri kapitolu 7).

V prípade, že sa objaví akékoľvek podozrenie z porušenia Politiky ochrany detí, je potrebné okamžite informovať koordinátora politiky ochrany detí. V častiach 6.1 a 6.2 sú popísané kroky, podľa ktorých treba postupovať v prípade porušenia kódexu správania a Politiky ochrany detí.

6. Implementácia

6.1. Stratégia implementácie: Postupy oznamovania

Všetci zamestnanci, dobrovoľníci, brigádnici a ďalší spolupracovníci by mali byť schopní u dieťaťa, mladého človeka a zraniteľného dospelého rozpoznať znaky a prejavy, ktoré naznačujú, že potrebuje pomoc (príloha č. 3).

Rozhodnúť sa, či je potrebné toto pozorovanie nahlásiť, môže byť niekedy veľmi ťažké. Z toho dôvodu uvádzame postupy oznamovania, ktoré pomôžu vhodne reagovať pri zabezpečení ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a iných svedkov.

Všetky porušenia Politiky ochrany detí (bez ohľadu na to, či ide o podozrenie z porušenia, údajné porušenie alebo porušenie s výpoveďou svedka) treba okamžite nahlásiť koordinátorovi politiky ochrany detí, použijúc formulár Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti (príloha č. 3), pričom je potrebné na prvé miesto vždy klásť najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a ich bezpečnosť.

Všetky záznamy a správy musia byť uložené na zabezpečenom mieste. Prístup k nim má iba koordinátor politiky ochrany detí v PLR alebo štatutár PLR. O všetkých hláseniach by mal byť informovaný aj poverený člen Výkonného výboru.

V prípade, že niekto upozorní na porušenie zásad bezpečnosti, treba okamžite reagovať – vhodnou pomôckou je skratka metodiky ACT (z angličtiny: Act/Child-Centered/ Time Counts).

Act – konať: ak je podozrenie, že došlo k porušeniu Politiky ochrany detí alebo Kódexu správania, treba okamžite hlásiť podozrenie.

Child-Centered – najlepší záujem dieťaťa (podobne aj najlepší záujem mladej osoby/zraniteľného dospelého): pri rozhodovaní je najdôležitejšie brať ohľad na najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých.

Time Counts – čas zohráva dôležitú úlohu: je dôležité zvážiť najvhodnejšie a najefektívnejšie riešenie v čo najkratšom čase, ktoré zabezpečí ochranu dieťaťa.

Ďalším krokom pri rozhodovaní je určiť, či ide o internú alebo externú záležitosť.

Ak ide o internú záležitosť – obvinenie sa týka zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika, iného spolupracovníka, je na zváženie, či PLR bude informovať aj miestne alebo národné orgány. V prípade, že nebude, je potrebné postupovať podľa procesov stanovených v Politike ochrany detí. V prípade, že bude, je potrebné

informovať miestne alebo národné orgány a potom postupovať podľa dohodnutých procesov.

Ak ide o externú záležitosť – obvinenie sa týka niekoho mimo PLR, je potrebné zvážiť, do akej miery toto porušenie zasahuje do chodu a narúša princípy fungovania PLR a podľa toho postupovať ďalej.

PLR sa zaväzuje, že bude s informáciami o podozrení alebo obvinení zaobchádzať dôverne a dodržiavať všetky postupy, berúc ohľad na najlepší záujem dieťaťa, mladšej osoby a zraniteľného dospelého bez ohľadu na to, kto hlásenie bude podávať, o kom hlásenie je alebo odkiaľ osoba pochádza.

PLR sa zaväzuje, že urobí všetko pre to, aby zabránila ďalšiemu ublíženiu dieťaťu/deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým počas alebo po udalosti, ktorých sa hlásenie týka. PLR zároveň po zvážení dopadu udalosti na dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého pomôže vyhládať odbornú pomoc, napríklad aj v prípade potreby medicínskeho posúdenia zdravotného stavu. Dôležité kontakty na políciu, záchranú službu, sociálnu kuratelku, sociálnych pracovníkov, linky dôvery a iné organizácie alebo osoby, ktoré môžu poskytnúť pomoc, budú zverejnené a k dispozícii (príloha č. 5).

PLR sa zároveň zaväzuje, že bude okamžite kontaktovať rodinných príslušníkov alebo zákonných zástupcov a informovať o udalosti a o poskytnutej pomoci. Následne bude vyhotovené Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti (príloha č. 3). Počas celého procesu sa PLR zaväzuje, že bude na prvé miesto klásť najlepší záujem dieťaťa.

V prípade, že sa deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí priamo zúčastňujú aktivity alebo stretnutia, budú na začiatku oboznámení s hlavnými bodmi Politiky ochrany detí, kódexom správania, budú informovaní o tom, kto je koordinátorom politiky ochrany detí a o postupoch pri ohlasovaní podozrenia alebo obvinenia. Všetky informácie budú deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým sprostredkované priateľským a zrozumiteľným spôsobom.

6.2 Stratégia implementácie: Interné postupy zabezpečenia ochrany

PLR okamžite zbaví funkcie každého zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika, člena Výkonného výboru, konzultanta, školiteľa a iného spolupracovníka, ktorý je obvinený z porušenia Politiky ochrany detí, až kým nebudú známe výsledky vyšetrovania. PLR si vyhradzuje právo prijať akékoľvek disciplinárne opatrenia v prípade dokázania viny a konať podľa daných opatrení, vrátane podania hlásenia na políciu v zmysle platnej legislatívy.

Vyšetrovanie má byť uzavreté správcom organizácie a odovzdané menovanému členovi Výkonného výboru, ktorý rozhodne a navrhne vhodné riešenie. Rozhodnutie o akýkoľvek záveroch vyšetrovania bude odovzdané obvinenej osobe v písomnej forme. Trestné činy budú ďalej postúpené polícii v zmysle platnej legislatívy.

7. Usmernenia v komunikácii a v komunikácii s médiami

Táto časť Politiky ochrany detí obsahuje usmernenia pre zamestnancov PLR v komunikácii s verejnosťou alebo médiami o práci organizácii alebo práci partnerov organizácie. Obsahuje základné princípy ochrany bezpečnosti detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých v každej situácii, ako aj iné špecifické usmernenia, ktoré musia dodržiavať zamestnanci organizácie, ale aj fotografi, filmári, novinári atď., ktorí sa zúčastnia akcií organizovaných PLR, ktorých súčasťou sú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí. Usmernenia zahrnuté v tejto Politike ochrany detí sú použiteľné a relevantné vo všetkých formách komunikácie, sociálne siete nevynímajúc.

Kvôli bezpečnosti detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých je za každých okolností nevyhnutné získať informovaný súhlas podpísaný rodičom alebo zákonným zástupcom, v ktorom súhlasia s použitím fotografií a výpovedí detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých v médiách alebo publikáciách (príloha č. 5).

7.1 Princípy

PLR sa zaväzuje, že bez ohľadu na formu komunikácie bude rešpektovať práva a dôstojnosť každého dieťaťa, mladej osoby a zraniteľného dospelého za každých okolností, berúc do úvahy jeho najlepší záujem. PLR nebude používať ponížujúce alebo diskriminujúce vyjadrenia.

V tejto časti sa nachádzajú usmernenia ohľadom použitia fotografií, filmov alebo príbehov detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých za účelom komunikácie s verejnosťou a médiami, pričom dôvodom usmernení je chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a súkromné informácie o nich. V niektorých prípadoch sa obeťami zneužívania stali práve deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí, o ktorých sa písalo v médiách alebo propagačných materiáloch.

PLR sa zaväzuje dodržiavať nasledovné princípy v komunikácii:

Princíp dôstojnosti: dôstojnosť detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých musí byť zachovaná za každých okolností. Vyjadrenia ich nesmú degradovať, diskriminovať alebo zahanbovať. Deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí majú byť

vhodne oblečení počas fotografovania a nemajú sa objavovať na fotografiách v pózach, ktoré by mohli byť vnímané ako sexuálne provokatívne.

Princíp správnosti: informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých nemôžu byť zmanipulované a skreslené, napríklad z dôvodu vyvolania senzácie. Príbehy a fotografie by mali vyvážené hovoriť o ich živote a o okolnostiach, ktorým čelia ako aj o zmenách a pokroku detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých. V komunikácii sa treba vyhýbať zovšeobecňovaniu, ktoré neodzrkadľuje danú situáciu. Nemali by byť používané fotografie, ktoré neznázorňujú priamo daný príbeh alebo udalosť a sú vytrhnuté z kontextu.

Princíp zachovania súkromia: PLR sa zaväzuje, že nebude používať žiadne informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, ktorých zverejnenie by mohlo viesť k vystaveniu ich riziku alebo odhaleniu súkromia a identity.

PLR sa zároveň zaväzuje, že:

a) bude vždy používať iba prvé meno účastníkov, dohliadať, aby nebola zverejnená ich adresa bydliska, názov a adresa školy, ktorú navštevuje alebo iné informácie ohľadom bydliska, ak nebolo dohodnuté inak so zákonným zástupcom a dieťaťom. V prípade, že je nevyhnutné chrániť bezpečnosť dieťaťa, bude použité zmenené meno.

b) bude bezpečne uchovávať všetky získané informácie a fotografie účastníkov (vrátane tých uchovaných v počítači). Prístup k informáciám budú mať iba tie osoby, ktoré sú priamo zapojené do daného programu, projektu alebo aktivity.

c) bude prezentovať vo svojich publikáciách a videách široké spektrum detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých: chlapcov/mužov, dievčatá/ženy, v rôznom vekovom rozpätí, rôznych národností, etnických skupín a schopností.

Hlásenie sťažností: Sťažnosti akéhokolvek charakteru ohľadom nevhodného obsahu znázorneného na fotografiách treba hlásiť podľa postupov stanovených v časti 6.

7.2 Informovaný súhlas

Je nevyhnutné vyžiadať si podpísaný informovaný súhlas, prv ako deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých fotíme alebo nahrávame videá o ich živote a neskôr plánujeme použiť v publikáciách alebo iných prezentačných materiáloch. Znamená to, že deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí sú informovaní o tom, ako a kde budú fotografie alebo informácie spracované a publikované. Taktiež sú informovaní o tom, že s tým nemusia súhlasiť a že informácie o ich bydlisku alebo iné súkromné

údaje budú zmenené alebo zamlčané. Na zverejnenie prvého mena je taktiež potrebný priamo ich súhlas alebo jeho zákonného zástupcu.

Tento súhlas je platný iba s podpísaným a vyplneným informovaným súhlasom (príloha č. 5), ktorý podpíše dieťa, mladá osoba alebo zraniteľný dospelý a rodič/zákonný zástupca. V prípade, že to nie je možné, súhlas podpíše predstaviteľ organizácie, ktorá dieťa zastupuje. Je dobre, keď o súhlas požiadajú organizácia/inštitúcia, ktorá s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými priamo pracuje, lebo v tom prípade sa dieťa, mladá osoba, zraniteľný dospelý alebo rodič/zákonný zástupca cítia slobodnejší v prípade odmietnutia.

Informovaný súhlas a iné formuláre bude PLR archivovať na bezpečnom mieste. Napriek získaniu písomného súhlasu, je potrebné znova, priamo počas aktivity, overiť súhlas detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých s účasťou na fotografovaní/natáčaní atď..

Formulár pre udelenie informovaného súhlasu, ktorý je uvedený v prílohe, je možné nahradiť formulárom GDPR, pokiaľ obsahuje totožné oblasti.

7.3 Vedenie rozhovoru s deťmi

Vedenie rozhovoru s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými si vyžaduje ovládanie určitých zručností a dodržiavanie základných princípov, aby pri rozhovore boli rešpektované ich práva a zachovaná ich dôstojnosť.

Informovaný súhlas: okrem základných informácií a súhlasu by mal obsahovať aj prehľad tém, o ktorých sa bude hovoriť a uistenie, že účastník môže kedykoľvek odmietnuť pokračovať v rozhovore. Osoba, ktorá rozhovor robí, by sa mala hneď na začiatku rozhovoru uistiť, či účastník rozumie podmienkam rozhovoru a svojim právam.

Zabezpečenie podpory: počas rozhovoru by mala byť prítomná osoba, ktorú dieťa, mladá osoba a zraniteľný dospelý dobre pozná. Ak je to možné, účastník by si sám mal určiť osobu, ktorá sa rozhovoru zúčastní.

Rešpektovanie práva povedať NIE: je potrebné uistiť dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého, že nemusí odpovedať na otázky, ak sa cítí nepríjemne a kedykoľvek môže svoj súhlas odvolať.

Pohlavie: je dôležité uvedomiť si, že dievčatá a chlapci majú iné potreby a zväžiť, či rozhovor bude robiť muž alebo žena. Zároveň je dôležité zväžiť témy rozhovoru z pohľadu pohlavia.

Rešpektovanie práva na informácie: ak je potrebné rozhovor zapisovať alebo nahrávať, treba o tom informovať dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého vopred a požiadať ho o súhlas.

7.4 Návšteva fotografov, filmových štábov, novinárov a iných osôb

Pri návšteve fotografov, filmových štábov, novinárov alebo iných osôb počas programov, projektov a aktivít PLR je potrebné prihliadať na nasledovné:

- a) Novinári, fotografi/filmový štáb musia byť oboznámení s Politikou ochrany detí skôr, ako sa stretnú s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, ktorých budú fotografovať, nahrávať alebo sa s nimi rozprávať. Zároveň podpíšu Záväznú vyhlásenie dodržiavať podmienky a princípy stanovené v tejto Politike ochrany detí.
- b) Je potrebné zabezpečiť, aby deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí nezostali s novinármi, fotografmi a i. sami bez dozoru. Zodpovedný zamestnanec PLR má byť prítomný počas celej doby.
- c) Deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a rodičia/zákonní zástupcovia budú informovaní o spôsobe zverejnenia fotografií, filmu alebo vyjadrení a PLR získa ich súhlas s použitím získaného materiálu.
- d) Je dôležité, aby kópie fotografií, filmov alebo vyjadrení boli zaslané organizáciám a inštitúciám, s ktorými PLR spolupracuje, a preposlané deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým.
- e) Z dôvodu ochrany bezpečnosti účastníkov musí novinár alebo fotograf oboznámiť PLR, ako bude získaný materiál použitý. PLR si vyhradzuje právo nepovolit' zverejnenie materiálov v prípade, že ide o porušenie niektorých princíпов a podmienok Politiky ochrany detí.
- f) Ak budú materiály využívané aj inými organizáciami, je potrebné pod fotografiou uviesť: Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením/meno fotografa © a nadpis fotografie.

8. Zodpovednosť: Monitorovanie a hodnotenie Politiky ochrany detí

Cieľom monitorovania a hodnotenia Politiky ochrany detí je poučiť sa zo skúseností a poskytnúť informácie osobám, ktoré budú prehodnocovať Politiku ochrany detí a riešiť prípadné zmeny.

PLR bude pravidelne monitorovať implementáciu Politiky ochrany detí a jej procesov. Zároveň bude zaznamenávať progres, dodržiavanie a prípadné poučenia z praxe, o ktorých bude koordinátor politiky ochrany detí informovať Výkonný výbor raz ročne. Monitorovanie a hodnotenie bude zabezpečené pravidelnou kontrolou, či sú všetky princípy dodržiavané a bezpečnosť detí zaručená. Kontrola bude vykonaná formou prieskumu medzi zamestnancami PLR, dobrovoľníkmi, brigádnikmi a ďalšími spolupracovníkmi, v ktorom sa budú môcť vyjadriť, či sú všetky štandardy stanovené v Politike ochrany detí dodržiavané efektívne a či je na ich zlepšenie potrebné niečo zmeniť.

Okrem všeobecného monitorovania a hodnotenia je potrebné urobiť i reaktívne hodnotenie, pre prípad, že dôjde k porušeniu Politiky ochrany detí a na základe tohto hodnotenia PLR zväží prípadné zmeny samotnej Politiky ochrany detí alebo v spôsobe oznamovania a hlásenia jej porušenia.

Zároveň prebehne každé tri roky vnútorné hodnotenie Politiky ochrany detí a jej dodržiavania. Výsledky odsúhlasí Výkonný výbor.

Príloha č. 1

Závazné vyhlásenie súhlasu s Politikou ochrany detí Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením

Ja, dolu podpísaný/á záväzne vyhlasujem, že som si prečítal/a a plne porozumel/a štandardom a usmerneniam uvedeným v Politike ochrany detí Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením. Súhlasím so všetkými uvedenými princípmi a uvedomujem si dôležitosť implementácie a presadzovania Politiky ochrany detí, jej štandardov, procesov a postupov a zaväzujem sa ich dodržiavať počas celej doby mojej spolupráce s Platformou rodín detí so zdravotným znevýhodnením.

Zároveň beriem na vedomie, že svojím súhlasom dávam Platforme rodín detí so zdravotným znevýhodnením právo:

- skontrolovať možné záznamy v registri trestov priamo súvisiace s prácou s deťmi
- vyžiadať si podpísané Čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo rehabilitovanom treste
- vyžiadať si vyhlásenie o možnom vyšetrovaní alebo obvineniach voči mne v súvislosti s bezpečnosťou detí
- vyžiadať si dva osobné posudky

.....
(meno a priezvisko)

.....
(zamestnanie/pozícia)

.....
(podpis)

.....
(dátum a miesto)

Osobný posudok

Prosím, uveďte meno, adresu a kontrolné údaje dvoch osôb, ktoré vás poznajú viac ako dva roky a nie sú rodinnými príslušníkmi, aby poskytli posudky vašej osoby.

Meno: .....

Adresa: .....

Mobil: .....

E -mail: .....

Meno: .....

Adresa: .....

Mobil: .....

E -mail: .....

Čestné vyhlásenie o bezúhonnosti

Boli ste už niekedy právoplatne odsúdený/odsúdená za úmyselný trestný čin?

ÁNO   NIE

Ak áno, prosím, uveďte okolnosti a podrobnosti všetkých odsúdení, vrátane rehabilitovaných (zahladených). Zároveň, prosím, uveďte prípadné vyšetovanie alebo obvinenia, ktoré boli vznesené voči vašej osobe.

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením sa zaväzuje chrániť vami poskytnuté dôverné informácie, ktoré budú bezpečne uložené menovaným koordinátorom Politiky ochrany dieťaťa, ktorý zároveň zväži, do akej miery predstavujú ohrozenie princípov Politiky ochrany dieťaťa.

Bol som poučený, že v prípade podania nepravdivého čestného prehlásenia môžem byť stíhaný za priestupok na základe §39 ods. 3 zákona 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Príloha č. 2

Rozpoznávanie prejavov násilia

Rozpoznávanie prejavov násilia páchaného na deťoch je veľmi zložitá vec a neexistuje jednoduchý návod na rýchle a ľahké odhalenie. Existujú určité náznaky, ktoré môžu vzbudiť podozrenie, treba ich však hodnotiť veľmi opatrne. Rovnako dôležité je uvedomiť si, že ak nejaké náznaky spozorujeme, treba o nich oboznámiť koordinátora politiky ochrany detí čo najskôr, aby sa v prípade dokázaného zneužitia prijali opatrenia v súlade s Politikou ochrany detí.

Možné prejavy a následky fyzického násilia:

- modriny, popáleniny, vyklíbenie, pohryznutie, rezné rany
- nepravdepodobné vysvetlenia zranení
- odmietanie hovoriť o zraneniach
- odtiahnutie sa pri fyzickom kontakte
- odmietanie odhaliť ruky, nohy v horúcom počasí
- odmietanie zapojiť sa do aktivít (ako napr. šport), ktoré si vyžadujú vyzlečenie vrchného oblečenia
- strach z návratu domov alebo z kontaktu s rodičmi
- prejavy nedôvery a obozretnosti voči dospelým
- sebazničujúce správanie
- agresivita voči iným
- pasivita a časté sťažovanie sa
- opakované úteky

Možné prejavy psychického násilia:

- nepriaznivý alebo oneskorený psychický, kognitívny a emocionálny vývin
- bojazlivosť
- omeškaný vývin reči alebo náhla zmena či porucha reči
- strach z nových situácií
- nízka sebaúcta
- nevhodné citové prejavy/reakcie na situácie
- extrémna pasivita a/alebo agresivita
- užívanie drog a alkoholu
- opakované úteky
- patologické kradnutie

Možné prejavy zanedbávania:

- častý hlad
- vyberanie jedla zo smetných košov, krádež a skrývanie jedla
- nedostatočná osobná hygiena

- častá únava
- nevhodné oblečenie (napr. letné oblečenie v zime)
- časté meškanie do školy, na aktivity alebo absencia
- neriešené zdravotné problémy
- nízka sebaúcta
- nedostatočné spoločenské návyky
- patologické kradnutie
- užívanie drog a alkoholu

Možné prejavy sexuálneho zneužívania:

- veku neprimerané sexuálne správanie alebo vyjadrovanie sa
- nočné močenie a špinenie
- bolesti análneho otvoru alebo pohlavných orgánov
- problémy s nespavosťou
- strach zostať osamote s dospelým
- sexuálna promiskuita
- extrémne riskovanie u adolescentov

Možné obavy v správaní u dospelých:

- osoba, v ktorej prítomnosti sa správanie dieťaťa viditeľne mení – stáva sa utiahnutým, ustráchaným, v strese alebo podráždeným
- osoba, ktorá žiada dieťa, aby klamalo alebo tajilo niečo
  - osoba, ktorá poruší ktorýkoľvek z princípov Politiky ochrany detí alebo Kódexu správania
- osoba, ktorá navrhne súkromnú komunikáciu s dieťaťom e-mailom, telefonicky alebo osobne.

Príloha č. 3

Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti

Ak máte podozrenie, že sú nejaké deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí ohrození z pohľadu bezpečnosti, prosím vyplňte toto hlásenie, berúc na vedomie, že je potrebné nahlásiť ho (ústne alebo písomne) koordinátorovi Politiky ochrany detí PLR ešte v ten istý pracovný deň. Vzhľadom na urgentnosť situácie môžete toto hlásenie vyplniť pred alebo potom, ako kontaktujete koordinátora Politiky ochrany detí.

Toto hlásenie použite aj v prípade, že chcete oznámiť nehodu alebo udalosť porušenia bezpečnosti. Nehodu chápeme ako neplánovanú situáciu, ktorá spôsobila zranenie alebo mohla spôsobiť zranenie alebo poškodenie majetku, respektíve znečistenie okolia. Udalosť porušenia bezpečnosti chápeme ako nepríjemnú alebo nezvyčajnú udalosť.

Z dôvodu ochrany dôvernosti, prosíme, vyplňte a podpíšte toto vyhlásenie bez toho, aby ste oboznamovali niekoho iného okrem koordinátora Politiky ochrany detí, PLR ktorá toto hlásenie uschová na bezpečnom mieste.

1. Informácie o vás

Meno: .....

Zamestnanie/pozícia: .....

Organizácie, pre ktorú pracujete: .....

Vzťah k dieťaťu, mladej osobe a /alebo zraniteľnému dospelému: .....

Kontakt: .....

Tel. č. .... E- mail: .....

2. Informácie o dieťati, mladej osobe a/alebo zraniteľnom dospelom

Meno: .....

Pohlavie: .....

Vek: .....

Adresa: .....

Rodič/zákonný zástupca: .....

Bola poskytnutá zdravotná pomoc? .....

Kto poskytol zdravotnú pomoc? .....

Hospitalizácia ?   ÁNO   NIE

Ak áno, ktorá nemocnica: .....

3. Informácie o podozrení alebo udalosti

Ide v tomto prípade o:

- podozrenie, ktoré máte ohľadom ohrozenia dieťaťa
- udalosť, ktorej ste boli svedkom
- udalosť o ktorej vás informovala tretia osoba?

Ak vás informoval niekto iný, prosím napíšte, v akom vzťahu je táto osoba k dieťaťu, mladej osobe, zraniteľnému dospelému, ktoré bolo ohrozené:

.....

Čo sa stalo? Popíšte okolnosti, za akých sa udalosť odohrala (kde/kedy/kto ....) a príčiny (prečo/ako ....).

Prosím, jasne odlíšte fakty od predpokladov, pozorovania atď. (napr. subjektívne spozorovanie prejavov emocionálneho stavu dieťaťa a zranení).

.....
.....
.....
.....
.....

Povedalo vám dieťa, mladá osoba a/alebo zraniteľný dospelý alebo niekto iný ešte niečo relevantné ohľadom prípadu a ak áno, ako ste zareagovali (prosíme, nenavádzajte dieťa k odpovedi, zaznamenajte iba skutočné vyjadrenie dieťaťa)?

.....
.....
.....
.....

Dátum, čas a miesto údajnej udalosti: .....

.....

Meno údajného páchatel'a (ak ide o spáchanie činu):

Príloha č. 4

Informovaný súhlas

OSOBNÉ ÚDAJE A ÚDAJE PRE PRÍPAD NÚDZE

Meno a vek: .....

Telefónne číslo (mobil): .....

E -mail: .....

Zúčastňujete sa ..... (aktivita) dobrovoľne?

ÁNO NIE (prosím označte Vašu odpoveď)

Chceli by sme, aby ste sa na tejto aktivite cítili vítaní a pohodlne. Pomôžte nám v tom, keď vyplníte nasledovný formulár:

Trpíte alergiami? ÁNO NIE	Ďalšie informácie:
Je nejaká oblasť, v ktorej by sme vám mohli pomôcť počas tejto akcie (ak máte nejaké telesné znevýhodnenie/psychické ochorenie/problémy v komunikácii/nízke sebavedomie a i.)? ÁNO NIE	Ďalšie informácie:
Môžeme urobiť niečo, čím vám umožníme plnohodnotne sa zapojiť do akcie? ÁNO NIE	Ďalšie informácie:
Beriete nejaké lieky, o ktorých by sme mali vedieť? ÁNO NIE	Ďalšie informácie:
Máte špeciálne požiadavky alebo potreby v stravovaní? ÁNO NIE	Ďalšie informácie:

V PRÍPADE NÚDZE

Kontaktné osoby pre prípad núdzového kontaktovania. Je dôležité, aby ste tento formulár vyplnili dôkladne.

Osoba 1 Meno: Vzťah k vám: Tel. číslo (mobil):	Osoba 2 Meno: Vzťah k vám: Tel. číslo (mobil):
Súhlasíte, aby Vám v prípade núdze bola poskytnutá pomoc (hospitalizácia, zubná ambulancia, resp. podanie anestézie?) ÁNO NIE	Ďalšie informácie:
Súhlas: ..... Miesto:	Podpis: ..... Dátum: .....
Ak máte menej ako 18 rokov, prosíme rodiča alebo zákonného zástupcu, aby vyplnil formulár a svojim podpisom dal súhlas. Dieťa/mladistvá osoba mladšia ako 18 rokov/zraniteľne dospelý: • sa môže zúčastniť ..... (aktívita/udalosť/stretnutie a i.) • sa môže zúčastniť na aktivite, ktorá bude zaznamenaná médiami • bolo/a informovaná o cieľoch danej akcie, slobodnom rozhodnutí zúčastniť sa a veku primeranej anonymite • bolo/a informovaná, že sa môže kedykoľvek rozhodnúť nepokračovať v aktivite bez akýchkoľvek dôsledkov • môže prijať v prípade núdze zdravotnú pomoc podanú odborníkom počas akcie	
Meno a priezvisko: ..... Vzťah k dieťaťu/mladistvej osobe/zraniteľnému znevýhodnenému ..... Miesto: ..... Dátum: ..... Podpis:	

INFORMOVANÝ SÚHLAS DIEŤAŤA S POUŽITÍM ÚDAJOV V MÉDIÁCH

Chceme sa uistiť, že súhlasíš s použitím údajov, fotiek a Tvojich vyhlásení v médiách Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením v tomto čase propaguje ..... (aktivita/program a i.). Tvoje fotky a /alebo vyjadrenia použijeme na zverejnenie týchto aktivít.

Týmto spôsobom oboznamujeme verejnosť s ..... (aktivita) .

Súhlasíš:

- aby fotky, audio a video nahrávky, v ktorých sa objavíš, tvoj umelecký výtvor alebo vyjadrenie boli použité na našej webstránke, sociálnych médiách, letákoch, publikáciách alebo iných formách verejnej prezentácie našej práce a práce iných organizácií, ktoré pomáhajú deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým.

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: ÁNO   NIE

- aby sme nahrali tvoje vyjadrenia a použili ich pri propagácii našich programov, projektov a aktivít?

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: ÁNO   NIE

- Aby ťa oslovili novinári a urobili s tebou rozhovor počas ..... (aktivita) a použili fotografie alebo video/ audio nahrávky, na ktorých sa objavíš (počas všetkých rozhovorov s médiami ťa bude sprevádzať dospelý, ktorý s tebou príde a zamestnanec Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením. Máš právo neodpovedať na otázky, s ktorými nesúhlasíš alebo sa k nim nechceš vyjadriť.) ?

- Prosím, zakrúžkuj odpoveď: ÁNO   NIE

Podpis: .....

Miesto: .....

Dátum: .....

Príloha č. 5:

Dôležité kontakty

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením

Hálova 16, 851 01 Bratislava – Petržalka

Tel. číslo: 00 421 911 987 733

E- mail: info@platformarodin.sk

www.platformarodin.sk

Koordinátor Politiky ochrany detí:

Jana Potúčková, jana.potuckova@platformarodin.sk, 00 421 903 366 443

Menovaný člen Výkonného výboru:

Monika Fričová, monika.fricova@platformarodin.sk

Telefónna Linka detskej istoty: 116 111 (bezplatná, anonymná, nonstop, celá SR)

Internetová on-line poradňa IPČko: www.ipcko.sk (bezplatná, anonymná, nonstop, celá SR)

Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia páchaného na deťoch

Detstvo bez násilia – www.detstvobeznasilia.gov.sk

Internetová stránka pre vyhľadávanie rôznych druhov pomoci podľa regiónov:

- Orgány sociálnoprávnej ochrany detí
- Centrá pre matky s deťmi
- Krízové centrá pre deti
- Poradenstvo – diagnostika – terapia

Záchranná služba: 150, 112

Hasičská služba: 155, 112

Polícia: 158, 112

Horská záchranná služba: 18 300